

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la admiterea recursului depus de Casa Națională de Asigurări
Sociale

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Andrei Mocanu împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile
și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2023

*(Dosarul nr. 3ra-74/24
PIGD 2-22003526-01-3ra-19012024)*

Interpretarea legii din decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție
--

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, V. Ciumac
Curtea de Apel Chișinău, V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca

07 octombrie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Diana Stănilă, *Președinte*,

Gheorghe Stratulat

Ana Cucerescu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 11 ianuarie 2022, Andrei Mocanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil (f.d.4-12).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că și-a început activitatea de muncă la 18 aprilie 1983 în calitate de soldat în Unitatea Militară nr. 2195 până la 12 august 1985.

3. Din 22 iulie 1986 până la 09 aprilie 2004 a activat în diferite funcții în cadrul Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratul de Poliție Ialoveni.

4. Prin certificatul nr. 67 din 06 octombrie 2021, eliberat de Inspectoratul General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, se confirmă stagiul său de muncă în izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Ialoveni și în alte funcții din cadrul Inspectoratului de Poliție Ialoveni pe perioada de la 22 iulie 1986 până la 09 aprilie 2004.

5. Prin scrisoarea nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021 Inspectoratul de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, la cererea sa, i-a eliberat informațiile gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, privind vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu *art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993*, care constituie:

a. 18 iulie 1983 - 12 august 1985 - soldat Unitatea Militară- 2195, se calculează coeficientul de 1:1;

- 22 iulie 1986 - 17 mai 1991 - milițian al Izolatorului de Detenție Provizorie al Secției raionale de Poliție Ialoveni, conform ordinului comisarului nr.99 din 22 iulie 1986 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:2, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018;

- b. 17 mai 1991 - 01 august 1991 - ajutorul ofițerului operativ de serviciu al Secției raionale de poliție, conform ordinului comisarului nr. 56 din 17 mai 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;
- c. 01 august 1991 - 13 martie 1992 - asigurarea interimatului inspectoratului al Secției raionale de Poliție, conform ordinului comisarului nr.94 din 07 august 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientului de 1:1;
- d. 13 martie 1992 - 22 aprilie 1992 – asigurarea interimatului Inspectoratul al Secției raionale de Poliție, conform ordinului comisarului nr. 94 din 07 august 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:3;
- e. 22 aprilie 1992 - 01 iulie 1992 - asigurarea interimatului inspectorului al Secției raionale de Poliție, conform ordinului comisarului nr.94 din 07 august 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;
- f. 01 iulie 1992 - 22 martie 1994 - polițist al Izolatorului de Detenție Provizorie al Secției raionale de Poliție Ialoveni, conform ordinului comisarului nr.88 din 25 iunie 1993, Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:2, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018;
- g. 22 martie 1994 - 01 august 1994 - ajutor operativ de serviciu al Secției raionale de Poliție Ialoveni, conform ordinului Comisarului nr. 35 din 22 martie 1994 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;
- h. 01 august 1994 - 09 august 1996 - polițist de serviciu al Sectorului de Poliție Costești, conform ordinului Comisarului nr. 67 din 19 august 1994 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;
- i. 09 august 1996 - 30 mai 1997 - polițist de serviciu al Sectorului de Poliție Costești, conform ordinului comisarului nr.95 din 09 august 1996 Comisariatul de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;
- j. 30 mai 1997- 10 februarie 1999 - inspector de sector al Sectorului de Poliție Costești, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 164 E/P din 30 mai 1997 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni se calculează coeficientul de 1:1;
- 10 februarie 1999 - 01 iunie 1999 - inspector al Biroului Poliției Criminale, conform ordinului Comisarului nr. 10EF din 10 februarie 1999 Comisariatul raional de Politie Ialoveni se calculează coeficientul de 1:1;
- k. 01 iunie 1999 - 05 august 2002 - inspector al secției Poliției Criminale, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.283EF din 12 iulie 1999 Comisariatul raional de Politie Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;
- l. 05 august 2002 - 08 iulie 2003 - inspector superior al Secției Poliției Criminale, conform ordinului nr. 75ef din 05 august 2002 Inspectoratului de Poliție al județului Chișinău, se calculează coeficientul de 1:1;
- m. 08 iulie 2003 - 09 aprilie 2004 - șef al Sectorului de Poliție nr.2 Costești al secției Ordine Publică al CPR conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.271 ef din 18 iulie 2003 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1.

6. Astfel, vechimea sa totală în cadrul Ministerului Afacerilor Interne constituie 20 ani, 00 luni, 11 zile, iar vechimea cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, constituie 26 ani, 09 luni, 15 zile din

considerentul că pentru perioadele 22 iulie 1986 - 17 mai 1991, 01 iulie 1992 - 22 martie 1994, stagiul de muncă se calculează după coeficientul de 1:2 în conformitate cu ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018, iar pentru perioada 13 martie 1992 - 22 aprilie 1992 stagiul de muncă se calculează după coeficientul de 1:3, în conformitate cu pct.8 lit.a) din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 21 februarie 1994.

7. Subsecvent, reclamantul a menționat că pentru Inspectoratul de Poliție Ialoveni, bază de calcul a stagiului de muncă a servit dosarul personal din arhiva Ministerului Afacerilor Interne, ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 și Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 21 februarie 1994.

8. La 26 octombrie 2021 a depus la Casa Teritorială Ialoveni, cererea nr. 40/2021/2438, la care a anexat actele corespunzătoare, inclusiv și confirmarea Inspectoratului de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției al Ministerul Afacerilor Interne nr.34/40- 14937 din 22 octombrie 2021, certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021, copia ordinului nr.96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, carnetul de pensionar nr. 14000, eliberat la 05 noiembrie 2004 în confirmarea stabilirii pensiei pentru vechimea în muncă în conformitate cu *Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993*, începând cu 10 aprilie 2004 fără termen.

9. Prin decizia nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 Casa Teritorială Ialoveni i-a refuzat cererea, deoarece perioadele de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu poate fi raportată la prevederile pct.8 al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 și temei de stabilire a pensiei nu este, fiindcă ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018 depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

10. În opinia reclamantului, decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni este eronată și neîntemeiată, deoarece el este pensionar pentru vechimea în muncă în organele Ministerului Afacerilor Interne, începând cu

luna aprilie 2004 și primește pensie în mărime de 50% din salariul de până la pensionare.

11. În stagiul său de muncă total intră perioada de la 18 aprilie 1983 - data începutului serviciului militar, până la data de 09 aprilie 2004 - data ieșirii la pensie pentru vechime în muncă cu avantaje.

12. Astfel, urmează a-i fi recalculeată pensia pentru vechime în muncă în temeiul art.14 lit. a) al Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurări cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21 februarie 1994 pct.7 lit. e), g) și pct.8 lit. a), d), iar Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, este un act emis de minister pentru eliberarea actelor corespunzătoare pentru înlesnirile acordate de lege funcționarilor din cadrul acestui minister întru respectarea *Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993* și a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemul penitenciar.

13. De altfel, reclamantul a precizat că de către Casa Națională de Asigurări Sociale îi este stabilită pensie pentru vechime în muncă, începând cu luna aprilie 2004 în mărime de 50% din salariul în temeiul art.14 lit. a) al *Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993*.

14. În prezent, fiind pensionar pentru vechime în muncă, în baza ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018 a solicitat de la ultimul loc de lucru, Inspectoratul de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției, certificatul cu privire la stagiul de muncă și informația deplină la activitatea lui cu calculele respective pentru a verifica corectitudinea calculării și achitării de către Casa Națională de Asigurări Sociale a pensiei pentru vechime în muncă.

15. Ca urmare, a stabilit că stagiul lui de muncă total în Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova constituie 20 ani și 11 zile, având și vechimea cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care constituie 26 ani 09 luni 15 zile, deoarece pentru perioadele 22 iulie 1986 - 17 mai 1991 și 01 iulie 1992 până la 22 martie 1994 a calculat după

coeficientul de 1:2, în conformitate cu prevederile stabilite la pct.7 lit. g) și pct.8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, iar pentru perioada de la 13 martie 1992 până la 22 aprilie 1992 s-a calculat după coeficientul de 1:3, în conformitate cu prevederile pct.7 lit. f) și pct.8 lit. a) din Hotărârea Guvernului nominalizată.

16. Așadar, reclamantul a precizat că în rezultatul obținerii certificatului nr.67 din 06 octombrie 2021 și a confirmării nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției, a conchis faptul că greșit i-a fost calculat stagiul vechimii cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne din perioadele 22 iulie 1986 - 17 mai 1991; 01 iulie 1992 – 22 martie 1994 și 13 martie 1992 - 22 aprilie 1992 și incorect îi este achitată pensia pentru vechime cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, fiindu-i achitată pensia în mărime de 50 % din salariu pentru vechime în muncă de 20 ani, pe când vechimea în muncă este de 26 ani 09 luni 15 zile și nu sunt calculate și achitate 3% din pensie pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 ani și anume pentru 6 ani.

17. Or, din cele enunțate, rezultă că dispune de dreptul de a pretinde la achitarea pensiei pentru stagiul de muncă de 20 ani în mărime de 50%, iar pentru stagiul de muncă peste vechimea în muncă de 20 ani a câte 3% din sumele respective al soldei, dar nu mai mult de 75% din aceste sume, începând cu data solicitării pensiei 10 aprilie 2004 până în prezent.

18. Pentru acest motiv, în temeiul *art.54, art.14 lit. a) ale Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993*, art.19 din Codul Administrativ, la 27 noiembrie 2021 a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat:

- 1) anularea deciziei nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni de respingere a cererii sale cu privire la recalcularea vechimii în muncă și recalcularea pensiei pentru vechime în muncă ca fiind neîntemeiată și eronată;

- 2) emiterea actului administrativ individual privind recalcularea vechimii în muncă cu includerea în vechime:
- a) a avantajelor a două luni vechime pentru o lună în serviciu pe perioada activității lui în cadrul Ministerului Afacerii Interne, izolatorului de detenție provizorie al Secției raionale de Poliție Ialoveni pentru perioadele 22 iulie 1986 – 17 mai 1991; 01 iulie 1992 - 22 martie 1994;
 - b) a avantajelor de 3 luni vechime pentru o lună în serviciu pe perioada asigurării interimatului inspectorului Secției raionale de poliție în perioada de la 13 martie 1992 - 22 aprilie 1992 - perioada aflării în contingentul militar în zona nistreană a Republicii Moldova, calculate în conformitate cu certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției al Ministerul Afacerilor Interne,
- 3) recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, conform prevederilor *art.14 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993*, în vigoare începând cu 30 iulie 1993, în mărime de 50% pentru vechimea în muncă de 20 ani, pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - 3 % din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75% din aceste sume cu achitarea diferenței pensiei neachitate de la data depunerii cererii pentru stabilirea pensiei pentru vechime cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, începând cu data de 10 aprilie 2004.

19. La 13 decembrie 2021, prin răspunsul cu nr. M-2246/21, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în satisfacerea cererii prealabile înaintată la 27 noiembrie 2021 pe motivul că perioadele de activitate în cadrul Izolatorului de detenție al Secției raionale de poliție Ialoveni IGP MAI nu pot fi raportate la prevederile pct.8 lit.d) al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.78/1994 și nu este temei de a satisface solicitarea adresată privind anularea deciziei nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni.

20. Astfel, Mocanu Andrei prin acțiunea formulată a solicitat anularea ca fiind neîntemeiată a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni

nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 și a răspunsului nr. M-2246/2021 din 13 decembrie 2021 de respingere a cererii cu privire la recalcularea vechimii în muncă și recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil și încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul său a cheltuielilor legate de asistența judiciară și alte cheltuieli, conform bonurilor de plată anexate.

POZIȚIA INSTANȚEI DE FOND

21. Prin hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ depusă de Mocanu Andrei.

22. S-a anulat ca ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Ialoveni) privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.M-2246/21 din 13 decembrie 2021.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care să-i stabilească, recalculeze și achite lui Andrei Mocanu, începând cu 26 octombrie 2020, pensie pentru vechime în muncă cu avantaje, luând în considerare certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Andrei Mocanu suma de 2000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest pretențiile reclamantului din cererea de chemare în judecată, s-au respins ca neîntemeiate (f.d.45, 61-67).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

23. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond la 01 august 2022, în termenul prevăzut de art. 232 din Codul administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel, iar la 03 martie 2023 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Andrei Mocanu (f.d.49-51; 74-76).

24. La 01 august 2022, în termenul prevăzut de art. 232 din Codul administrativ, Mocanu Andrei a depus apel împreună cu motivarea apelului

împotriva hotărârii din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea parțială a acesteia și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii sale de chemare în judecată (f.d.52-60).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

25. Prin decizia din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a admis cererea de apel depusă de Mocanu Andrei.

S-a casat parțial hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie în partea casată, prin care s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea și achitarea pensiei lui Andrei Mocanu, începând cu 10 aprilie 2004, luându-se în considerare certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr. 34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni. În rest, hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a menținut (f.d.87-101).

26. Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut că conform certificatului nr.67 din 06 octombrie 2021, vechimea totală a reclamantului Andrei Mocanu în cadrul Ministerului Afacerilor Interne constituie 20 ani 00 luni 11 zile, vechimea cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, constituie 26 ani 09 luni 15 zile din considerentul că pentru perioadele 22 iulie 1986 – 17 mai 1991, 01 iulie 1992 – 22 martie 1994, stagiul de muncă se calculează după coeficientul de 1:2 în conformitate cu ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018, iar pentru perioada 13 martie 1992 – 22 aprilie 1992, stagiul de muncă se calculează după coeficientul de 1:3, în conformitate cu pct.8 lit. a) din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 21 februarie 1994.

27. Totodată, prin confirmarea Inspectoratului de Poliție Ialoveni nr. 34/40-14937 din 22 octombrie 2021, se constată că vechimea totală a reclamantului Andrei Mocanu în cadrul Ministerului Afacerilor Interne constituie 20 ani 00 luni 11 zile, vechimea cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, constituie 26 ani 09 luni 15 zile.

28. Subsecvent, invocând dispozițiile Codului administrativ, art. 13 lit. a), art. 14 lit. a), art. 48 din Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, art.6, 33 alin.(2) din Legea nr.1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar (abrogată la 16 mai 2018 prin Legea

R. Moldova nr. 300 din 21 decembrie 2017), pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 „cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”, Curtea de Apel Chișinău a notat că ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, s-au acordat înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie).

29. Astfel, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 „cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”.

30. Totodată, prevederile menționate, instituie, în mod imperativ, respectarea cumulativă a două condiții, pentru calcularea vechimii în muncă, cu acordarea înlesnirilor reglementate de pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 „cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”, și anume: solicitantul să-și execute serviciul într-o instituție subdiviziunea căreia este în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de

detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

31. Așadar, reieșind din normele legale menționate în coraport cu materialele cauzei, instanța de apel a conchis asupra temeiniciei concluziei instanței de fond că Andrei Mocanu întrunește condițiile menționate, întrucât subdiviziunile în care a activat, cad sub incidența prevederilor pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 „cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”.

32. Astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut că pretențiile înaintate de Andrei Mocanu sunt întemeiate, iar instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a fi admisă acțiunea în această parte și a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Ialoveni) privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.M-2246/21 din 13 decembrie 2021, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care să-i stabilească, recalculeze și achite reclamantului, pensie pentru vechime în muncă cu avantaje, luând în considerare certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni.

33. Referitor la pretenția reclamantului/apelant Andrei Mocanu privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i reexamineze pensia începând cu 10 aprilie 2004, instanța ierarhic inferioară a conchis că instanța de fond eronat a ajuns la concluzia că acest termen urmează fi calculat pentru cel mult 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare.

34. Or, coroborând dispozițiile art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, cu circumstanțele din speță, vechimea în muncă a lui Andrei Mocanu atunci când inițial i s-a stabilit pensia a fost de 20 ani 00 luni 11 zile, pe când vechimea în muncă luând în considerare certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr. 34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni este de 26 ani 09 luni 15 zile. Deci, reclamantului nu i-a fost calculată vechimea cu avantaje din culpa organului responsabil pentru

calcularea vechimii în muncă. Iar, instanța de fond stabilind că reexaminarea pensiei urmează a fi calculat începând cu 12 luni până la data depunerii cererii, nu a ținut cont că neîncasarea pensiei recalculate nu a depins de voința beneficiarului, la caz, a lui Andrei Mocanu.

35. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău consideră neîntemeiată concluzia instanței de fond că recalcularea vechimii în muncă, urmează a fi efectuată începând cu 12 luni până la data depunerii cererii din 26 octombrie 2020, or, art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, prevede expres că, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN RECURS

36. La 09 noiembrie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 07 februarie 2024 cerere de recurs motivată, solicitând casarea deciziei din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi decizii de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de Andrei Mocanu.

ARGUMENTELE RECURSULUI

37. În susținerea cererii de recurs, recurentul a reiterat motivele de fapt și de drept indicate anterior la etapa examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocând dezacordul cu decizia din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, care în opinia sa este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

38. Recurenta a invocat că nu există temei pentru recalcularea vechimii în muncă din cadrul Izolatorului de detenție provizorie al SRP Ialoveni IGP MAI ca perioada calculată cu înlesniri, două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu 2:1. Deoarece Izolatorul de Detenție Provizorie este o subdiviziune a Inspectoratului de Poliție care conform Legii nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, avantajul solicitat nu este recunoscut și garantat.

39. La fel, recurenta a făcut trimitere la art. 51 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1544/1193, și a reținut că, în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de Legea privind sistemul public de pensii. Totodată, dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.

POZIȚIA INTIMATULUI

40. Deși, la 12 august 2024, la adresa de e-mail a reprezentantului lui Andrei Mocanu, avocatului Tamara Boubătrîn, a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, intimatul nu a prezentat referință pe marginea recursului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

41. Art. 195 din Codul administrativ:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.”

42. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

43. Art. 245 din Codul administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

44. Art. 245¹ alin. (1) lit. a) din Codul administrativ:

„Recursul este admis dacă interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.”

45. Art. 247 Cod administrativ:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 245¹ alin. (1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

46. Art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ:

„În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie.”

47. Art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993:

„Suma pensiei calculată pentru pensionarii din rîndurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.”

48. Art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993:

„Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

49. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Casa Națională de Asigurări Sociale a depus în termen recursul împotriva deciziei instanței de apel și a respectat termenele prevăzute la art. 245 din Codul administrativ.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat că citarea participanților la proces nu este necesară pentru soluționarea problemelor ridicate în recurs. Argumentele au fost clar prezentate, iar toate aspectele juridice pot fi analizate și soluționate în mod obiectiv pe baza documentelor și înscrisurilor existente la dosar. Părțile au avut la dispoziție timp suficient și oportunitatea de a-și prezenta poziția în scris, precum și de a răspunde argumentelor expuse de celelalte părți.

51. Analizând decizia din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate și în raport cu criticile formulate în recurs, pe baza materialelor dosarului și a normelor de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că recursul este întemeiat. În consecință, acesta urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii instanței de fond, din următoarele considerente.

52. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

53. Astfel, din probatoriul acumulat la materialele dosarului, se reține că, prin certificatul nr. 67 din 06 octombrie 2021, eliberat de Inspectoratul General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, se confirmă stagiul de muncă al reclamantului Andrei Mocanu în izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Ialoveni și în alte funcții din cadrul Inspectoratului de Poliție Ialoveni pe perioada de la 22 iulie 1986 până la 09 aprilie 2004 (f.d. 13)

54. Prin scrisoarea nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021 Inspectoratul de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, a eliberat informațiile gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, privind vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, care constituie:

a. 18 iulie 1983 - 12 august 1985 - soldat Unitatea Militară- 2195, se calculează coeficientul de 1:1;

- 22 iulie 1986 - 17 mai 1991 - milițian al Izolatorului de Detenție Provizorie al Secției raionale de Poliție Ialoveni, conform ordinului comisarului nr.99 din 22 iulie 1986 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:2, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018;

b. 17 mai 1991 - 01 august 1991 - ajutorul ofițerului operativ de serviciu al Secției raionale de poliție, conform ordinului comisarului nr. 56 din 17 mai 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;

c. 01 august 1991 - 13 martie 1992 - asigurarea interimatului inspectoratului al Secției raionale de Poliție, conform ordinului comisarului

nr.94 din 07 august 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientului de 1:1;

d. 13 martie 1992 - 22 aprilie 1992 – asigurarea interimatului Inspectoratului al Secției raionale de Poliție, conform ordinului comisarului nr. 94 din 07 august 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:3;

e. 22 aprilie 1992 - 01 iulie 1992 - asigurarea interimatului inspectorului al Secției raionale de Poliție, conform ordinului comisarului nr.94 din 07 august 1991 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;

f. 01 iulie 1992 - 22 martie 1994 - polițist al Izolatorului de Detenție Provizorie al Secției raionale de Poliție Ialoveni, conform ordinului comisarului nr.88 din 25 iunie 1993, Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:2, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018;

g. 22 martie 1994 - 01 august 1994 - ajutor operativ de serviciu al Secției raionale de Poliție Ialoveni, conform ordinului Comisarului nr. 35 din 22 martie 1994 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;

h. 01 august 1994 - 09 august 1996 - polițist de serviciu al Sectorului de Poliție Costești, conform ordinului Comisarului nr. 67 din 19 august 1994 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;

i. 09 august 1996 - 30 mai 1997 - polițist de serviciu al Sectorului de Poliție Costești, conform ordinului comisarului nr.95 din 09 august 1996 Comisariatul de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;

j. 30 mai 1997- 10 februarie 1999 - inspector de sector al Sectorului de Poliție Costești, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 164 E/P din 30 mai 1997 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni se calculează coeficientul de 1:1;

- 10 februarie 1999 - 01 iunie 1999 - inspector al Biroului Poliției Criminale, conform ordinului Comisarului nr. 10EF din 10 februarie 1999 Comisariatul raional de Politie Ialoveni se calculează coeficientul de 1:1;

k. 01 iunie 1999 - 05 august 2002 - inspector al secției Poliției Criminale, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.283EF din 12 iulie 1999 Comisariatul raional de Politie Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1;

l. 05 august 2002 - 08 iulie 2003 - inspector superior al Secției Poliției Criminale, conform ordinului nr. 75ef din 05 august 2002

Inspectoratului de Poliție al județului Chișinău, se calculează coeficientul de 1:1;

m. 08 iulie 2003 - 09 aprilie 2004 - șef al Sectorului de Poliție nr.2 Costești al secției Ordine Publică al CPR conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr.271 ef din 18 iulie 2003 Comisariatul raional de Poliție Ialoveni, se calculează coeficientul de 1:1 (f.d. 14-15).

55. Astfel, Andrei Mocanu are o vechime totală în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, ce constituie 20 ani, 00 luni, 11 zile; la rândul său, vechimea calculată cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne constituie 26 ani, 09 luni, 15 zile, din considerentul că pentru perioadele 22 iulie 1986 - 17 mai 1991, 01 iulie 1992 - 22 martie 1994 stagiul de muncă se calculează după coeficientul de 1:2, în conformitate cu ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018, iar pentru perioada 13 martie 1992 - 22 aprilie 1992 stagiul de muncă se calculează după coeficientul de 1:3, în conformitate cu pct.8 lit.a) din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 21 februarie 1994.

56. La 26 octombrie 2021 Andrei Mocanu a depus la Casa Teritorială Ialoveni, cererea nr. 40/2021/2438, la care a anexat actele corespunzătoare, inclusiv și confirmarea Inspectoratului de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției al Ministerul Afacerilor Interne nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021, certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021, copia ordinului nr.96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, carnetul de pensionar nr. 14000, eliberat la 05 noiembrie 2004 în confirmarea stabilirii pensiei pentru vechimea în muncă în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, începând cu 10 aprilie 2004 fără termen (f.d. administrativ 34).

57. Prin decizia nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 Casa Teritorială Ialoveni i-a refuzat cererea, deoarece perioadele de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu poate fi raportată la prevederile pct.8 al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 și temei de stabilire a pensiei nu este, fiindcă ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018 depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis (f.d. administrativ 33).

58. Nefiind de acord cu decizia de refuz, reclamantul la 27 noiembrie 2021 a înaintat o cerere prealabilă, prin care a solicitat:

- 1) anularea deciziei nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni de respingere a cererii sale cu privire la recalcularea vechimii în muncă și recalcularea pensiei pentru vechime în muncă ca fiind neîntemeiată și eronată;
- 2) emiterea actului administrativ individual privind recalcularea vechimii în muncă cu includerea în vechime:
 - c) a avantajelor a două luni vechime pentru o lună în serviciu pe perioada activității lui în cadrul Ministerului Afacerii Interne, izolatorul de detenție provizorie al Secției raionale de Poliție Ialoveni pentru perioadele 22 iulie 1986 – 17 mai 1991; 01 iulie 1992 - 22 martie 1994;
 - d) a avantajelor de 3 luni vechime pentru o lună în serviciu pe perioada asigurării interimatului inspectorului Secției raionale de poliție în perioada de la 13 martie 1992 - 22 aprilie 1992 - perioada aflării în contingentul militar în zona nistreană a Republicii Moldova, calculate în conformitate cu certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni din cadrul Inspectoratului General al Poliției al Ministerul Afacerilor Interne;
- 3) recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, conform prevederilor art.14 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, în vigoare începând cu 30 iulie 1993, în mărime de 50% pentru vechimea în muncă de 20 ani, pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - 3 % din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75% din aceste sume cu achitarea diferenței pensiei neachitate de la data depunerii cererii pentru stabilirea pensiei pentru vechime cu avantaje în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, începând cu data de 10 aprilie 2004 (f.d. administrativ 45-51).

59. La 13 decembrie 2021, prin răspunsul cu nr. M-2246/21, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în satisfacerea cererii prealabile înaintată la 27 noiembrie 2021 pe motivul că perioadele de activitate în

cadrul Izolatorului de detenție al Secției raionale de poliție Ialoveni IGP MAI nu pot fi raportate la prevederile pct.8 lit. d) al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.78/1994 și nu este temei de a satisface solicitarea adresată privind anularea deciziei nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni (f.d. administrativ 43).

60. Astfel, Andrei Mocanu nefiind de acord cu actul administrativ emis, s-a adresat în instanța de judecată cu acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni nr.40/2021/41327 din 10 noiembrie 2021 și a răspunsului nr. M-2246/2021 din 13 decembrie 2021, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil și compensarea cheltuielilor de judecată.

61. Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, prin hotărârea din 07 iulie 2022 a anulat actele administrative emise de Casa Națională de Asigurări Sociale. A obligat autoritatea publică pârâtă să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să-i stabilească, recalculeze și achite lui Andrei Mocanu, începând cu 26 octombrie 2020, pensie pentru vechime în muncă cu avantaje, luând în considerare certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr.34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni. La fel, a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Andrei Mocanu suma de 2000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest pretențiile reclamantului din cererea de chemare în judecată, s-au respins ca neîntemeiate (f.d.45, 61-67).

62. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 08 noiembrie 2023 a respins cererea de apel înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale. A admis cererea de apel depusă de Andrei Mocanu.

A casat parțial hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și a emis o nouă decizie în partea casată, prin care a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale *să efectueze recalcularea și achitarea pensiei lui Andrei Mocanu, începând cu 10 aprilie 2004*, luându-se în considerare certificatul nr.67 din 06 octombrie 2021 și confirmarea nr. 34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberate de Inspectoratul de Poliție Ialoveni. În rest, hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a menținut (f.d.87-101).

63. Așadar, în susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că:

- 1) Nu există temei pentru recalcularea vechimii în muncă din cadrul Izolatorului de detenție provizorie al SRP Ialoveni IGP MAI ca perioada calculată cu înlesniri, două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu 2:1. Deoarece Izolatorul de Detenție Provizorie este o subdiviziune a Inspectoratului de Poliție care conform Legii nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, avantajul solicitat nu este recunoscut și garantat.
- 2) A făcut trimitere la art. 51 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1544/1993 și a reținut că, în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de Legea privind sistemul public de pensii. Totodată, dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.
- 3) Reclamantul nu a demonstrat la solicitarea cheltuielilor de judecată, aportul real al avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru acordarea asistenței juridice, faptul în ce măsură munca avocatului, în cauza respectivă, i-a limitat capacitatea de a lucra în alte dosare, natura și durata relației dintre avocat și client, etc. Respectiv, reieșind din cele expuse supra și cumulul de argumente aduse, cuantumul cheltuielilor de asistență juridică invocat de către avocat este exagerat.

64. Completul de judecată, reține ca întemeiat argumentul recurenteii cu privire la perioada pentru care poate fi efectuată recalcularea pensiei, care poate fi doar pentru 12 luni trecute.

65. În speță, contrar concluziilor favorabile aduse de prima instanță, instanța de apel nu a analizat în ce măsură recalcularea și achitarea pensiei lui Andrei Mocanu, începând cu 10 aprilie 2004 respectă limitele prevăzute de lege, în special art. 54 și 61 din Legea nr. 1544/1993, care reglementează perioada pentru care poate fi efectuată recalcularea pensiei.

66. Or, potrivit art. 54 și 61 din Legea nr. 1544/1993, recalcularea pensiei poate fi efectuată doar în anumite condiții: dacă CNAS este vinovată de neacordarea recalculării, pensia poate fi achitată pentru întreaga perioadă restantă, fără limită temporală; dacă refuzul recalculării s-a bazat pe o

interpretare juridică a legislației și nu pe o inacțiune nejustificată a CNAS, recalcularea poate fi aplicată doar pentru 12 luni anterioare solicitării.

67. Instanța de apel nu a analizat dacă refuzul recalculării de către CNAS a fost determinat de o eroare administrativă sau de aplicarea unei norme legale. Această distincție este esențială pentru stabilirea întinderii obligației CNAS și pentru aplicarea corectă a prevederilor legale.

68. În cazul din speță, instanța de apel a dispus recalcularea pensiei pentru întreaga perioadă începând cu 10 aprilie 2004, fără a verifica dacă această aplicare retroactivă este justificată de culpa CNAS. O astfel de analiză este necesară pentru respectarea principiului legalității și pentru determinarea corectă a drepturilor reclamantului. În lipsa acestei analize, soluția instanței de apel nu poate fi menținută.

69. Totodată, instanța de recurs menționează că jurisprudența Curții Supreme de Justiție la acest capitol este uniformă, în ceea ce vizează obligația instanțelor de judecată la examinarea litigiilor ce vizează asigurarea socială (pensiile) în temeiul Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993. La caz, urmează a fi amintite cauzele: Mandraburcă Victor vs Casa Națională de Asigurări Sociale, decizia nr. 3ra-306/24 din 20 noiembrie 2024 a Curții Supreme de Justiție; Căprițe Igor vs Casa Națională de Asigurări Sociale, decizia nr. 3ra-214/24 din 27 noiembrie 2024 a Curții Supreme de Justiție; Zaițev Fiodor vs Casa Națională de Asigurări Sociale, decizia nr. 3ra-560/23 din 19 februarie 2025 a Curții Supreme de Justiție.

70. Prin urmare, Completul de judecată al CSJ consideră justă concluzia primei instanțe referitor la recalcularea pensiei începând cu 26 octombrie 2020, pornind de la data depunerii cererii.

71. Prin cererea nr. 40/2021/2438 din 26.10.2021, Mocanu Andrei a solicitat de la Casa Teritorială Ialoveni stabilirea pensiei pentru vechime în muncă în conformitate cu Legea cu privire la asigurarea cu pensie a militarilor, începând cu 10 aprilie 2004 fără termen.

72. În concluzie, având în vedere netemeinicia și ilegalitatea deciziei de respingere a cererii privind stabilirea pensiei în temeiul art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, precum și faptul că recalcularea pensiei poate fi efectuată doar pentru perioada de 12 luni anterioare solicitării, pretențiile reclamantului urmează a fi admise în limitele perioadei

prevăzute de lege. Prin urmare, se impune obligarea pârâtului să emită actul administrativ favorabil prin care să-i stabilească, să-i recalculeze și să-i achite lui Andrei Mocanu pensia pentru vechime în muncă, începând cu 26 octombrie 2020, cu luarea în considerare a certificatului nr. 34/40-14937 din 22 octombrie 2021, eliberat de IP Ialoveni, fără extinderea efectelor recalculării asupra perioadei anterioare, în lipsa unor temeiuri legale care să justifice o asemenea aplicare retroactivă.

73. Cât privește argumentul recurenței precum că, nu există temei pentru recalcularea vechimii în muncă din cadrul Izolatorului de detenție provizorie al SRP Ialoveni IGP MAI ca perioada calculată cu înlesniri, două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu 2:1. Deoarece Izolatorul de Detenție Provizorie este o subdiviziune a Inspectoratului de Poliție care conform Legii nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, avantajul solicitat nu este recunoscut și garantat. Instanța de recurs, atestă că acesta este un argument neîntemeiat.

74. În acest sens, este relevant faptul că prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, s-au acordat înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie).

75. Astfel, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

76. Totodată, prevederile menționate, instituie, în mod imperativ, respectarea cumulativă a două condiții, pentru calcularea vechimii în muncă, cu acordarea înlesnirilor reglementate de pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, și anume: solicitantul să-și execute serviciul într-o instituție subdiviziunea căreia este în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

77. În această ordine de idei, instanța de recurs concluzionează că există temei pentru recalcularea vechimii în muncă din cadrul Izolatorului de detenție provizorie al SRP Ialoveni IGP MAI ca perioada calculată cu înlesniri, două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu 2:1.

78. Așadar, reieșind din normele legale menționate în coraport cu materialele cauzei, instanțele ierarhic inferioare corect au reținut că Andrei Mocanu întrunește condițiile menționate, întrucât subdiviziunile în care a activat, cad sub incidența prevederilor pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

79. Totodată, cu referire la dezacordul recurente cu soluția instanțelor ierarhic inferioare privind compensarea cheltuielilor de judecată suportate de reclamant, instanța de recurs menționează că suma compensată este rezonabilă în raport cu volumul de lucru prestat de avocat în cadrul prezentei cauze, complexitatea acesteia, timpul utilizat pentru prestarea serviciilor de asistență juridică.

80. Având în vedere cele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

81. În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Casează decizia din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și menține hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, adoptată în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Mocanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Diana Stănilă

Judecători

Gheorghe Stratulat

Ana Cucerescu